

โครงร่างวิจัย

เรื่อง

ความรู้และทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิโคติน เป็นสารเคมีที่ให้โทษที่พบในกลุ่มยาสูบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสมองและระบบประสาท มีฤทธิ์ในการเสพติด เนื่องจากนิโคตินที่ถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายจะมีผลทำให้เกิดการหลั่งสาร Epinephrine ที่ต่อมหมวกไต ทำให้ผู้ป่วยเกิดการเสพติดสารนิโคติน ร่างกายต้องการนิโคตินเพิ่มมากขึ้น จึงมีผลต่อการสูบบุหรี่หรือยาสูบอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในที่สุด เมื่อสูบบุหรี่ ควันบุหรี่ที่มีนิโคตินจะมีผลต่อสมองภายในเวลาประมาณ 10 วินาทีนิโคตินสามารถส่งผลคลายความกังวล ทำให้เกิดความผ่อนคลาย หรือวังวนนอนได้ด้วย ทั้งนี้การออกฤทธิ์ของนิโคตินขึ้นอยู่กับระดับความตื่นตัวของระบบประสาทกับปริมาณนิโคตินที่ถูกเสพเข้าไป

จากผลสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2560) พบว่า จากจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งสิ้น 55.9 ล้านคน เป็นผู้สูบบุหรี่ 10.7 ล้านคน (ร้อยละ 19.1) แยกเป็นผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ 9.4 ล้านคน (ร้อยละ 16.8) และเป็นผู้ที่สูบนานๆ ครั้ง 1.3 ล้านคน (ร้อยละ 2.3) กลุ่มอายุ 25-44 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด (ร้อยละ 21.9) กลุ่มอายุ 20-24 ปี (ร้อยละ 20.7)กลุ่มอายุ 45-59 ปี (ร้อยละ 19.1) สำหรับกลุ่มผู้สูบบุหรี่ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 14.4 กลุ่มเยาวชน(อายุ 15-19 ปี) มีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 9.7 แต่ปัจจุบันพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น พบว่ามีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งนี้เกิดจากวัยรุ่นมีความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ขาดความตระหนักในพิษภัยของบุหรี่(ฉันทมา,2556) ประกอบกับเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเองอยากรู้ อยากลองต้องการเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อนสนิทหรือทั้งต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ดังนั้นพฤติกรรมเบี่ยงเบนและพฤติกรรมเสี่ยงทั้งหลายวัยรุ่นจึงมักจะทำตามการตัดสินใจของกลุ่มเพื่อนซึ่งพบว่ายัมนักศึกษาที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่อยู่ในบางส่วน เนื่องจากนักศึกษาควรมีบุคลิกภาพที่ดีและมีสุขภาพที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักศึกษาและเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อจะได้หาแนวทางในการป้องกันและลดจำนวนนักศึกษาที่สูบบุหรี่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา
- 2.เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา
- 3.เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักศึกษาชายระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อทราบทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาและ ลดจำนวนผู้สูบบุหรี่ของนักศึกษา

ในสถาบันอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาประชากรที่เป็นนักศึกษาชายชั้นปี1ในสถาบันอุดมศึกษาเขตมินบุรี
ปีการศึกษา 2562 ระหว่าง เดือน กันยายน 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ และสาเหตุของการสูบบุหรี่
สารประกอบต่างๆในบุหรี่ที่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งต่อร่างกายของผู้สูบเองและบุคคลรอบข้าง

ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ หมายถึงความคิดเห็นและความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจ
นำไปสู่การสูบบุหรี่

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ หมายถึง การปฏิบัติตัวหรือการกระทำ กริยาอาการความคิดและความรู้สึก
ของนักศึกษาที่แสดงออกว่าสูบบุหรี่

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่

1.1ความหมายของบุหรี่ /ประเภทของบุหรี่

บุหรี่เป็นสิ่งที่ทำจากใบยาสูบซึ่งมีการประดิษฐ์และมาปรุงแต่งเป็นรูปแบบต่างๆโดย พระราชบัญญัติ
คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่.ศ.2535ได้ให้ความหมายของบุหรี่ไว้ว่าหมายถึงบุหรี่ซิการ์แรต บุหรี่ซิการ์ยา
เส้นหรือยาเส้นปรุงตามกฎหมายว่าด้วย (สถาบันควบคุมการบริโภคยาสูบ, 2535)

ประเภทของบุหรี่

สำนักงานสถิติแห่งชาติ(2544) ได้แบ่งประเภทบุหรี่ออกเป็น 4 ได้แก่

1. บุหรี่ชนิดก้นกรองและชนิด ไม่มีก้นกรอง
2. บุหรี่ซองผลิตจากต่างประเทศ
3. บุหรี่ม้วนเองหรือบุหรี่ที่ไม่ได้ผลิตจากยาสูบกระทรวงการคลัง
4. ประเภทอื่นๆ เช่นบุหรี่ซิการ์ เป็นต้น

1.2 อันตรายจากการสูบบุหรี่

การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุที่สำคัญของการเกิดโรคที่เป็นอันตราย ทั้งผู้สูบบุหรี่เองโดยตรงและผู้ที่ไม่ได้
สูบบุหรี่ อันตรายของบุหรี่ต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่ มีดังนี้

1.โรคมะเร็ง พบมากที่สุดคือ มะเร็งปอด โดยพบว่าผู้ที่สูบบุหรี่มีโอกาสเป็นมะเร็งมากกว่าผู้ไม่สูบ
บุหรืถึง 10เท่า ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนบุหรืที่สูบต่อวัน ลักษณะของการสูบบุหรี่และระยะเวลาที่สูบบุหรี่จาก
รายงานประจำปี2533 ของสถาบันมะเร็งแห่งชาติพบว่าโรคมะเร็งปอด เป็นโรคมะเร็งที่เป็นกันมาก และสูง
เป็นอันดับหนึ่ง (กัญจนา, 2536)

2. **โรคหัวใจและหลอดเลือด** การสูบบุหรี่ทำให้กรดไขมันอิสระในพลาสมาเพิ่มขึ้น การจับกลุ่มของเกล็ดเลือดมากขึ้น เป็นผลให้ผู้สูบบุหรี่เป็นโรคหัวใจและหลอดเลือดสูงกว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ 2 เท่า ซึ่งทำให้เกิดการตายอย่างเฉียบพลันสูงกว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ 3 เท่า ในผู้หญิงสูบบุหรี่และกินยาคุมกำเนิดจะมีโอกาสตายด้วยโรคหัวใจมากกว่าหญิงที่สูบบุหรี่แต่ไม่กินยาคุมกำเนิดถึง 10 เท่า (นิภาวรรณ, 2551)

3. **โรกระบบทางเดินหายใจ** คาร์บอนที่สูบบุหรี่จะทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อเมือกของหลอดลมและถุงลม ทำให้เกิดอาการไอ และเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคหลอดลมอักเสบและถุงลมโป่งพอง (นิภาวรรณ, 2551)

4. **โรกระบบทางเดินอาหาร** สารเคมีในบุหรี่เป็นสาเหตุที่ทำให้กรดเพิ่มขึ้นในกระเพาะอาหาร ทำให้เกิดความระคายเคือง การอักเสบของเยื่อกระเพาะและเกิดแผลในกระเพาะอาหาร พบว่าผู้สูบบุหรี่จะตายด้วยโรคแผลในกระเพาะอาหารถึง 3 เท่าของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ (นิภาวรรณ, 2551)

5. **ระบบสืบพันธุ์** ในผู้หญิงที่สูบบุหรี่มากจะเข้าสู่วัยหมดประจำเดือนเร็วกว่าปกติในผู้ชาย และพบว่าการตีบตันของหลอดเลือดแดงที่ไปเลี้ยงอวัยวะเพศบางส่วนทำให้สมรรถภาพทางเพศลดลง (สรายุทธ, 2546)

6. **เหงือกและฟัน** ผู้ที่สูบบุหรี่จะเกิดโรคของเหงือกและฟันมากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ทำให้ฟันมีสีเหลืองและผู้ที่สูบบุหรี่นาน ๆ ฟันจะมีสีดำทำให้เกิดกลิ่นปากและฟันผุก่อน

การสูบบุหรี่ หมายความว่ารวมถึงการสูบบุหรี่ (tobacco) ในหลายวิธีด้วยกัน ที่แพร่หลายมากที่สุดคือการมวนใบยาสูบด้วยกระดาษทั้งที่ทำในโรงงานหรือมวนเองที่บ้าน การสูบบุหรี่โดยนำยาสูบบรรจุในกล่องแล้วจุดสูบคือไปป์ (pipe) หรือเคียวใบยาสูบโดยตรง ฯลฯ การใช้ยาสูบไม่ว่าโดยวิธีใดถ้าใช้เป็นประจำในขนาดที่มาก ก็จะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพ เช่น ก่อให้เกิดโรคมะเร็งของระบบทางเดินหายใจ ช่องปาก ทำให้ปอดอักเสบเรื้อรังรวมถึงถุงลมโป่งพอง โรคหลอดเลือดหัวใจตีบและกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด ฯลฯ ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งหาข้อมูลหลักของการสูบบุหรี่ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสุขภาพ ได้แก่ ความชุกของการสูบบุหรี่ในประชากรกลุ่มอายุและเพศ และภูมิภาคที่อยู่อาศัย ปริมาณและความถี่ของการสูบบุหรี่รวมถึงระยะเวลาที่สูบบุหรี่ซึ่งผลกระทบของการสูบบุหรี่ เช่น ความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปอดก็เพิ่มขึ้นตามจำนวนของบุหรี่ที่สูบต่อวันและระยะเวลาของการสูบบุหรี่ด้วย (ยัวร์ตัน ปรปักษ์ขาม, 2550)

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม (KAP Theory)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม (KAP) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว ประกอบด้วยความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice) ของผู้รับสารอันอาจมีผลกระทบต่อสังคมต่อไปจากการรับสารนั้นๆ การเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ประการนี้ จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่องกล่าวคือเมื่อผู้รับสารได้รับสารก็จะทำให้เกิดความรู้เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะไปมีผลทำให้เกิดทัศนคติและขั้นสุดท้ายคือการก่อให้เกิดการกระทำซึ่งทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม (สุรพงษ์โสธรนะเสถียร, 2533) ประกอบด้วย

1. **แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge)** เป็นการรับรู้เบื้องต้นซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองสิ่งเร้า (Stimulus-Response) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำกับสภาพจิตวิทยาด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเองความรู้จึงเป็นกระบวนการภายในอย่างไรก็ตามความรู้ก็อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้

โสภิตสุตมวงคลเกษม (2539) กล่าวว่าความรู้เป็นข้อเท็จจริงหรือความจริงเป็นข้อมูลที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมจากประสบการณ์ต่างๆ การที่บุคคลยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีเหตุผล

บุคคลควรจะต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งนั้นเพื่อประกอบการตัดสินใจนั้นก็คือบุคคลจะต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลต่างๆที่สนับสนุนคำตอบข้อสงสัยที่บุคคลมีอยู่มีการชี้แจงให้บุคคลเกิดความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งรวมทั้งเกิดความตระหนักถึงความเชื่อและค่านิยมต่างๆ

Benjamin 5. Bloom (1971) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่าความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงเฉพาะเรื่องหรือเรื่องทั่วไป ระลึกถึงวิธีการบวนการหรือสถานการณ์ต่างๆโดยเน้น ความจำ ซึ่ง Bloom ความรู้ไว้ 6 ระดับดังนี้

1. ระดับที่ระลึกได้ หมายถึงการเรียนรู้ในลักษณะที่ถ้าเรื่องเฉพาะ วิธีปฏิบัติ กระบวนการและแบบแผนได้ความสำเร็จในระดับนี้ คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลจากความจำออกมา
2. ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ หมายความว่า บุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความเหล่านั้นได้ด้วยถ้อยคำของตนเองสามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพให้ความหมาย แปลความและเปรียบเทียบความคิดอื่นๆหรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้
3. ระดับของการนำไปใช้สามารถนำเอาข้อเท็จจริงและความคิดที่เป็นนามธรรมปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม
4. ระดับของการวิเคราะห์สามารถใช้ความคิดในรูปของการนำความคิดมาแยกเป็นส่วนเป็นประเภทหรือนำข้อมูลมาประกอบกันเพื่อการปฏิบัติของตนเอง
5. ระดับการสังเคราะห์คือการนำข้อมูลและแนวความคิดมาประกอบกันแล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ซึ่งเป็นสิ่งใหม่แตกต่างไปจากเดิม
6. ระดับของการประเมินผลคือความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อตั้งเกณฑ์การรวบรวมและวัดข้อมูลตามมาตรฐานเพื่อให้ข้อตัดสินถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

2.แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude)

ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง เป็นการแสดงความคิดเห็นในลักษณะ สั้นๆ ง่าย อาจจะเรียกได้ว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นเมื่อถูกถามเกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่ง สามารถสรุปได้ว่า ทัศนคติ คือ ระดับของความรู้สึนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น และต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอยู่ในรูปแบบของการสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ (อรรถเดช สรสุชาติ, 2558)

ทัศนคติ หมายถึง ดัชนีชี้ว่า บุคคลนั้น คิดและรู้สึกอย่างไร กับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดย ทัศนคติ นั้นมีรากฐานมาจาก ความเชื่อที่อาจส่งผลถึง พฤติกรรม ในอนาคตได้ ทัศนคติ จึงเป็นเพียง ความพร้อม ที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเป็น มิติของ การประเมิน เพื่อแสดงว่า ชอบหรือไม่ชอบ ต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็น การสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจาก การรับสาร อันจะมีผลต่อ พฤติกรรม ต่อไป (สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร , 2533)

ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

ทัศนคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางความคิดหรือการรับรู้ (Cognitive or Perceptual Component) ประกอบด้วย เรื่องของความเชื่อ ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุอื่นๆ ซึ่งเกิดขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากการรับรู้ในข้อมูลต่างๆ ที่แต่ละบุคคลได้มาจากประสบการณ์ของตนเอง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อมูลที่ว่าอาจมีวัตถุนั้นๆอยู่ หรือวัตถุนั้นเกิดขึ้น และข้อมูลลักษณะที่สอง คือ ข้อมูลเกี่ยวกับแง่มุมบางอย่างที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับวัตถุที่ บุคคลได้รับจากข้อมูลว่าเป็นอย่างไร จะเห็นได้ว่ามีเรื่องของ การรับรู้ข้อมูลของบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง การ ประเมินความเชื่อในวัตถุเดียวกัน อาจต่างกันได้ในแต่ละบุคคล

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) คือ ความรู้สึกโดยรวมของ ความชอบ และอารมณ์ที่มีต่อวัตถุนั้นๆ ซึ่งองค์ประกอบนี้เป็นเรื่องการประเมินวัตถุนั้นๆออกมาเป็นความรู้สึก ซึ่ง ความรู้สึกนี้อาจพัฒนามาจากข้อมูลของความรู้ หรือความเชื่อก็ได้หรือมันเกิดจากผลของการประเมิน ใน 7 คุณสมบัติ (Attributes) หลากๆคุณสมบัติของวัตถุ หรืออาจจะไม่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของด้านความรู้ ความเชื่อก็ได้ เรื่องของความรู้สึกนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลและสถานการณ์ด้วย เพราะการประเมินในวัตถุก็ขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ที่แตกต่างกันดังนั้นความรู้สึกที่มีต่อวัตถุอาจแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์บุคคลต่าง กันอาจจะ ประเมินความเชื่อและออกมาเป็นความรู้สึกต่างกันขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ บุคลิกภาพ ประสบการณ์ ในอดีต กลุ่มอ้างอิง และเงื่อนไขอื่นๆของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมต่างกันก็ทำให้การ ประเมินนั้น ๆ ต่างกันด้วย

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ ความโน้มเอียงที่จะเกิด พฤติกรรม หรือความตั้งใจที่จะเกิดพฤติกรรม หรือผลของความรู้สึกที่มีต่อวัตถุ ทำให้เกิดการวางแผนว่าจะ ทำอะไรต่อวัตถุนั้น ๆ ในแง่ของนักการตลาด องค์ประกอบนี้ก็คือ ความตั้งใจหรือความโน้มเอียงที่จะบริโภค วัตถุนั้นๆ นั่นเอง (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2542)

สรุปทัศนคติ (Attitude) หมายถึง

1. ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก หรือการมีอคติของบุคคล ในการที่จะ สร้างความพร้อม ที่จะ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามประสบการณ์ของบุคคลนั้น ที่ได้รับมา
2. ความโน้มเอียง ที่จะปฏิบัติต่อบางสิ่งในทางที่ดีหรือ ต่อต้าน สิ่งแวดล้อม ที่จะมาถึง
3. ในด้านพฤติกรรม หมายถึง การเตรียมตัว หรือความพร้อมที่จะตอบสนอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม (Practice or Behavior)

พฤติกรรมบางครั้งอาจเรียกว่าการยอมรับปฏิบัติหรือการมีส่วนร่วมของบุคคลในกิจกรรมต่างๆซึ่ง ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Practice or Behavior ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของคำดังกล่าวไว้ดังนี้

สุรพงษ์โสธนเสถียร (2533) กล่าวว่าพฤติกรรมเป็นการแสดงออกของบุคคลโดยมีพื้นฐานมาจาก ความรู้และทัศนคติของบุคคลการที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันเนื่องมาจากการมีความรู้และทัศนคติที่ แตกต่างกันความแตกต่างกันในการแปลความสารที่ตนเองได้รับจึงก่อให้เกิดประสบการณ์สิ่งสับสนที่แตกต่าง กันอันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioral Theories)

การเรียนรู้เป็นกระบวนการในการพัฒนาความสามารถ และศักยภาพของมนุษย์ในด้าน ต่าง ๆ อาทิ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ เป็นต้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ได้รับความสนใจจาก นักปรัชญาและนักจิตวิทยามาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งต่างก็มีแนวคิดหรือทัศนะที่หลากหลาย และได้พัฒนาไปเป็น รากฐานในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ฉะนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาระบบ การสอนจึงต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ใน เชิงจิตวิทยา โดยในรายงานฉบับนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับ “ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม” (Learning Theory : Behaviorism) ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้จาก 4 ทฤษฎี (ทิสนา แชมมณี. 2548 : 50) ได้แก่

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)
2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม หรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitivism)
3. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)
4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Eclecticism)

โดยทฤษฎีการเรียนรู้ข้างต้น เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นช่วงที่มีนักคิดและ นักจิตวิทยาเกิดขึ้นจำนวนมาก และแนวคิดด้านการเรียนรู้มีความหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งเริ่มมีลักษณะ..

เป็น “วิทยาศาสตร์” มากขึ้น มีการทดลองตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันแนวคิด
อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theories)

การเรียนรู้เป็นกระบวนการทั้งด้านสมรรถภาพ ทักษะและทัศนคติที่คนเราได้รับตั้งแต่เป็นทารก จนเป็นผู้ใหญ่ กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นส่วนสำคัญของความสามารถของคนเรา มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวว่า “การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ได้มีการศึกษาค้นคว้าด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ จนเกิดเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ (วารินทร์ รัตมีพรหม. 2542 : 152) ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2548 : 43) ที่กล่าวว่า “ทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นแนวความคิดที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถใช้อธิบายลักษณะของการเกิดการเรียนรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้”

สุรางค์ โค้วตระกูล (2541 : 186) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่คนเราเคยมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งปริมาณการเปลี่ยนความรู้ของผู้เรียน ดังนั้น งานสำคัญของครู คือ การช่วยนักเรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้หรือมีความรู้และมีทักษะตามที่หลักสูตรวางไว้ ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นรากฐานของการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ หมายถึง แนวความคิด หลักการรวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และทดลองจนเป็นที่ยอมรับว่า สามารถอธิบายถึงลักษณะของการเกิดการเรียนรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

หน้าที่ของทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นักคิด นักการศึกษาได้รวบรวมจากงานวิจัย หลักการและแนวคิด ต่าง ๆ มีหน้าที่สำคัญ 4 ประการ คือ (วารินทร์ รัตมีพรหม. 2542 : 152)

1. เป็นกรอบของงานวิจัย โดยเป็นการป้องกันการรวบรวมข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจสถานการณ์การเรียนรู้ออกไป เป็นการทำให้มีกรอบที่กระชับรัดกุมขึ้น
 2. เป็นการจัดระบบของความรู้ เป็นกรอบของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง
 3. เป็นการระบุเหตุการณ์การเรียนรู้ที่ซับซ้อน โดยมีการให้ตัวอย่างขององค์ประกอบที่หลากหลายที่มีผลต่อการเรียนรู้
 4. เป็นการจัดระบบใหม่ของประสบการณ์เดิมที่มีมาก่อน เนื่องจากความรู้ทั้งหลายที่เป็นประสบการณ์เดิมจะต้องมีการจัดระบบใหม่อยู่เสมอ
- นอกเหนือจากหน้าที่ทั้ง 4 ประการแล้วยังเป็นพื้นฐานความรู้อีก 2 แนวทาง คือ
- 1) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์กระบวนการของการปฏิบัติการในห้องเรียน
 - 2) เป็นการวิเคราะห์วิจารณ์การนำเอาผลงานวิจัยมาใช้ในกระบวนการในห้องเรียนด้วย

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Learning Theory : Behaviorism)

นักคิด นักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมนิยมมองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะเป็นกลาง คือ ไม่ดีไม่เลว (neutral-passive) การกระทำต่าง ๆ เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (stimulus-response) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง กลุ่มพฤติกรรมนิยมให้ความสำคัญกับ “พฤติกรรม” มาก เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ สามารถวัดและทดสอบได้

ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพฤติกรรมนิยม ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 3 แนวคิด (ทิตนา แชมมณี. 2548 : 50) ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike's Connectionism Theory)
2. ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning Theory)
3. ทฤษฎีการเรียนรู้ของฮัลล์ (Hull's Systematic Behavior Theory)

หลักการเรียนรู้ของทฤษฎี

ทฤษฎีของธอร์นไดค์เรียกว่าทฤษฎีการเชื่อมโยง (Connectionism Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus - S) กับการตอบสนอง (Response - R) โดยมีหลักเบื้องต้นว่า “การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยที่การตอบสนองมักจะออกมาเป็นรูปแบบต่าง ๆ หลายรูปแบบ จนกว่าจะพบรูปแบบที่ดี หรือเหมาะสมที่สุด เราเรียกการตอบสนองเช่นนี้ว่าการลองถูกลองผิด (Trial and error) นั่นคือการเลือกตอบสนองของผู้เรียนรู้จะกระทำด้วยตนเองไม่มีผู้ใดมากำหนดหรือชี้ช่องทางในการปฏิบัติให้และเมื่อเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว การตอบสนองหลายรูปแบบจะหายไปเหลือเพียงการตอบสนองรูปแบบเดียวที่เหมาะสมที่สุด และพยายามทำให้การตอบสนองเช่นนั้นเชื่อมโยงกับสิ่งเร้าที่ต้องการให้เรียนรู้ต่อไปเรื่อย ๆ

กฎการเรียนรู้

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ การเรียนรู้นั้นก็คงทนถาวร และในที่สุดอาจลืมได้
3. กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้มีการนำไปใช้บ่อย ๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้
4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากจะเรียนรู้ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning Theory)

1. พฤติกรรมเรสปอนเด็นท์ (Respondent behavioral) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดย สิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งเร้าพฤติกรรมตอบสนองก็จะเกิดขึ้น ซึ่งจะสามารถสังเกตได้ นิยมเรียกกันว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classic Conditioning Theory)
2. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบต่อเนื่อง (Contiguous Conditioning Theory) ของกัทธรี (Guthrie)
3. พฤติกรรมโอเปอเรนท์ (Operant behavioral) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลหรือสัตว์แสดง พฤติกรรมการตอบสนองออกมา (Emitted) โดยปราศจากสิ่งเร้าที่แน่นอน และพฤติกรรมนี้มีผลต่อสิ่งแวดล้อม นิยมเรียกกันว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนท์ (Operant Conditioning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classic Conditioning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกนั้น ผู้ริเริ่มตั้งทฤษฎีนี้เป็นคนแรก คือ พาฟลอฟ (Pavlov) ต่อมาภายหลังวัตสัน (Watson) ได้นำเอาแนวคิดของพาฟลอฟไปดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะขอนำเสนอแยกเป็นรายบุคคลดังนี้

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของสกินเนอร์(Skinner)

เน้นการเสริมแรงหรือให้รางวัล สรุปแนวคิดตามทฤษฎีนี้ได้ว่า การกระทำใดๆ ถ้าได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก การเสริมแรงที่แปรเปลี่ยนทำให้การตอบสนองคงทนกว่าการเสริมแรงที่ตายตัว การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จึงเน้นที่การเสนอสิ่งเร้าในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการเสริมแรงหรือให้รางวัลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจที่จะเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมของ Jessor

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมของ Jessor เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม เน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยการเชื่อมโยงระหว่าง สิ่งเร้า (Stimulus - คือสิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรม) และการตอบสนอง (Response - ตัวพฤติกรรม) โดยพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือปัญหาที่เกิดขึ้นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นผลมาจากการที่นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมทุกอย่างเกิดจากการเรียนรู้ และสามารถสังเกตได้ พฤติกรรมแต่ละชนิดเป็นผลรวมของการเรียนรู้ และแรงเสริม(Reinforcement) ช่วยทำให้พฤติกรรมเกิดขึ้นได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภานิสาระยา และคณะ. (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่ตามแบบจำลองขั้นตอนการเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในตำบลวังวน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยการทดลองในสัปดาห์ที่ 4 และ 8 กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงสมดุของ การตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่ การรับรู้ความสามารถตนเองในการเลิกสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการปฏิบัติตัวในการ เลิกสูบบุหรี่ ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) และมีขั้นตอนการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากขั้นไม่สนใจ ร้อยละ 18.8 และขั้นลังเลใจ ร้อยละ 37.5 เมื่อก่อน การทดลอง เป็นขั้นเตรียมตัวปฏิบัติ ร้อยละ 28.1 และขั้นลงมือปฏิบัติ ร้อยละ 71.9 ในสัปดาห์ที่ 4 จากนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในขั้นลงมือปฏิบัติ ร้อยละ 75.0 และขั้นเตรียมตัวปฏิบัติ ร้อยละ 25.0 ในสัปดาห์ที่ 8 นอกจากนี้ หลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 8 กลุ่มตัวอย่างสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 37.5 สรุปได้ว่า โปรแกรมส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่นี้ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ได้ ดังนั้น จึงควรนำไปประยุกต์ใช้ในสถานบริการ โดยเริ่มต้นด้วยการจัดแบ่งกลุ่มผู้สูบบุหรี่ตามความตั้งใจในการ เลิกบุหรี่ และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความพร้อมในการเลิกบุหรี่พร้อมๆ กับการจัดให้มีการสนับสนุน ทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

นิยม,พลากร (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ความสามารถตนเองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองชัยภูมิ โดยการทดลอง พบว่าการสูบบุหรี่จากการสำรวจของประชากรไทยอายุ 19-24 ปีพบอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 22.0 พบอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 25.5 แต่สูงกว่าการสำรวจการสูบบุหรี่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานีในปีพ. ศ. 2550 ที่พบอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 5.7 อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกของบุคลากรและนักศึกษา คือ 16 และ 18 ปีตามลำดับซึ่งใกล้เคียงกับอายุเฉลี่ยของประชากรไทยที่สูบบุหรี่ครั้งแรกอายุ 16 ปี แสดงว่า บุคลากรและนักศึกษาเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่เรียนในระดับมัธยมศึกษาซึ่งการสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุน้อยจะมีผลทำให้สูบบุหรี่ติดเป็นนิสัยและมีแนวโน้มจะเป็นคนสูบบุหรี่จัดในอนาคตทำให้ยากต่อการเลิกสูบและมีโอกาสเจ็บป่วยได้มากกว่าคนที่เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออยู่ในวัยผู้ใหญ่ สาเหตุที่สูบบุหรี่ของบุคลากรและนักศึกษาให้เหตุผลที่เหมือน ๆ กันคือเพื่อลดความเครียดต้องการผ่อนคลายและสูบบุหรี่ตามเพื่อน ที่พบสาเหตุการสูบบุหรี่เพราะต้องการลดความเครียดและอยากทดลองเป็นกลไกของสารนิโคตินที่อยู่ในบุหรี่เมื่อเข้าสู่ร่างกายแล้วจะเข้าสู่สมองได้ภายในเวลาเพียงแค่ 7 วินาทีทำให้สมองหลั่งสารโดปามีนซึ่งเป็นสารที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์พึงพอใจ ความปิติยินดีสรุปผลวิจารณ์ผลและข้อเสนอแนะพฤติกรรมการสูบบุหรี่บุคลากรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

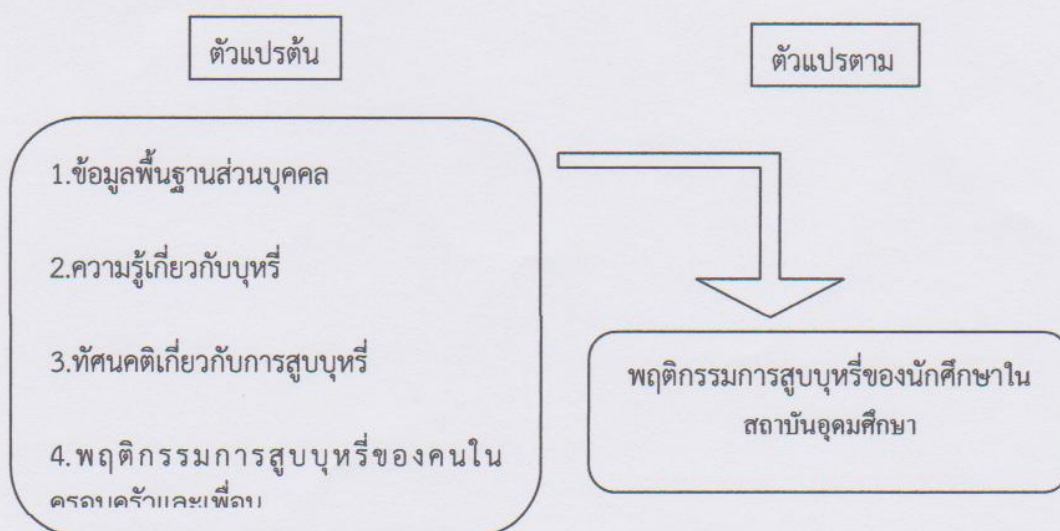
สูบบุหรี่ร้อยละ 26.0 ใกล้เคียงกับอัตราการสูบบุหรี่ของประชากรไทยปี พ.ศ. 2554 อายุ 25-40 ปีที่พบร้อยละ 24.7 และมีอัตราการสูบบุหรี่ที่สูงขึ้นกว่าการสำรวจในปี พ.ศ.2550 ที่พบอัตราการสูบบุหรี่ของบุคลากรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีร้อยละ 23.1 สำหรับนักศึกษาพบอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 11.5 คือความรักใคร่ชอบพอก่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของบุคลากรคือเพศ สายการปฏิบัติงานทัศนคติเกี่ยวกับโทษของบุหรี่และการมีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่โดยสัดส่วนการสูบบุหรี่ในเพศชายสูงกว่าเพศหญิงและสายการปฏิบัติงานที่เป็นลูกจ้างชั่วคราวสูบบุหรี่มากกว่าสายสนับสนุนและสายวิชาการพบว่าเพศชายมีสัดส่วนการสูบบุหรี่สูงกว่าเพศหญิงกลุ่มลูกจ้างสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มสายสนับสนุนและสายวิชาการกว่า 8.60 เท่า (OR = 8.60 95% CI = 4.45 16.65) ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับโทษของบุหรี่พบว่าคนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการไม่สูบบุหรี่มีสัดส่วนการสูบบุหรี่น้อยกว่าคนที่มีทัศนคติที่ควรปรับปรุง พบว่ากลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการไม่ควรมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในทุกเพศทุกวัยซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่สูบบุหรี่หรือเคยสูบในส่วนนักศึกษาพบว่าเพศอายุทัศนคติเกี่ยวกับโทษบุหรี่และการมีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ซึ่งเพศชายจะมีแนวโน้มที่สูบบุหรี่มากกว่าเพศหญิง เนื่องจากการสูบบุหรี่ในสังคมไทยส่วนใหญ่จะสูบกันในกลุ่มเพศชายซึ่งแสดงถึงความเป็นชายที่ถือว่าการสูบบุหรี่เป็นเรื่องปกติและเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมักมีพฤติกรรมคล้ายคลึงกันดังนั้นเมื่อเพื่อนสูบบุหรี่ก็มักจะสูบบุหรี่เหมือนกันเพื่อให้เกิดการยอมรับในกลุ่มเพื่อน ซึ่งพบว่าลักษณะเฉพาะของวัยรุ่นเพศชายเป็นวัยที่อยากรู้อยากลองวัยของความต้องการยอมรับทั้งในกลุ่มเพื่อนและในสังคมสำหรับทัศนคติเกี่ยวกับโทษบุหรี่พบว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการไม่สูบบุหรี่จะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ต่ำกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติในระดับปานกลางซึ่งทัศนคติเป็นผลรวมของความเชื่อที่เป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งบุคคลก็มักจะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับทัศนคตินั้นๆดังนั้นการที่นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการไม่สูบบุหรี่ก็จะแสดงพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ออกมาส่วนการที่บุคคลในครอบครัวของนักศึกษามีผู้ที่สูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ากังวลเป็นอย่างมากเนื่องจากพฤติกรรมของบิดามารดาหรือสมาชิกในครอบครัวจะมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพทั้งพฤติกรรมด้านความรู้ทัศนคติการปฏิบัติตนกล่าวคือหากนักศึกษาพบเห็นการสูบบุหรี่ของสมาชิกในครอบครัวเป็นประจำถือว่าเป็นพฤติกรรมปกติซึ่งจะทำให้เกิดการเลียนแบบและสูบบุหรี่ พบว่าครอบครัวมีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของเยาวชนดังนั้นหากต้องการลดอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหรือเยาวชนครอบครัวจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและไม่กระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้กับบุตรหลานเห็นเพื่อป้องกันการเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ๆ ปลอดภัยที่สูบบุหรี่

ลักษณะพร (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนิสิตนักศึกษา โดยพบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่เพศ พบเพศชาย มากกว่าเพศหญิง $p = .00$ การอยู่ร่วมกับครอบครัวพบว่าการอยู่โดยลำพังสูบบุหรี่มากกว่าอยู่ร่วมกับบิดามารดา $p.03$ รายจ่ายพบว่ารายจ่ายมากสูบบุหรี่มากกว่าผู้ที่รายจ่ายน้อย $ps.00$ และความรู้พบว่ามีความรู้น้อยสูบบุหรี่มากกว่ามีความรู้มาก $p.01$ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่พบมากที่สุดคืออยากทดลองสูบบ่อยละ 45.24 รองมาคือความเครียดวิตกกังวลร้อยละ 33.33 จำนวนบุหรี่ที่สูบเฉลี่ยต่อวันส่วนใหญ่ 2-5 มวน (ร้อยละ 45.24) ความถี่ในการสูบบมากที่สุดคือสูบบทุกวันร้อยละ 45.23 รองมาสูบสัปดาห์ละ 2-3 ครั้งร้อยละ 19.04 ไม่มีหรือร้อยละ 38.10 ซื้อจากร้านสะดวกซื้อร้อยละ 61.90 ร้อยละ 35.71 ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่น้อยกว่า 100 บาทต่อเดือน โอกาสในการสูบบุหรี่คือเมื่อไปเที่ยวกลางคืน / ดื่มสุราร้อยละ 35.90 สถานที่ที่ทำงานมักจะสูบบุหรี่คือสถาบันเทิง (เชคหรือผับ) ร้อยละ 35.29 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่พบว่าร้อยละ 83.33 เห็นว่าการสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจและร้อยละ 76.19 เห็นว่าการสูบบุหรี่มีผลเสียต่อคนรอบข้าง

พระมงคลธรรมวิธาน และคณะ(2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการเล่นสูบของวัยรุ่นในเขตการปกครองฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นในเขตการ

ปกครองฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่และ พฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($x = 2.98$, $S.D.=0.40$) ส่วนความคิดเห็น เกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยระดับอยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.21$, $S.D.=0.92$) ส่วนการควบคุม ของบิดามารดา ความเชื่อ อำนาจภายในตน การเผชิญความเครียด ความภาคภูมิใจในตนเอง ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในเขตการปกครองฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยระดับอยู่ในระดับมาก ($x = 3.90$, $S.D.=0.53$, $x = 3.78$, $S.D.=0.57$, $x = 3.43$, $S.D.=0.58$, $x = 3.16$, $S.D.=0.73$, $x = 2.99$, $S.D.=0.63$, และ $x = 2.53$, $S.D.=0.66$) ตามลำดับ ส่วนการเป็นตัว แบบด้านการสูบบุหรี่ของบิดามารดาและเพื่อน มีค่าเฉลี่ยระดับอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($x = 1.51$, $S.D.=0.76$) 2) ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในเขตการปกครองฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า วัยรุ่นในเขตการปกครองฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนวัยรุ่นที่มีเขตที่พักอาศัย อายุ การพักอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และบุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ ต่างกัน มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ ไม่แตกต่างกัน และ 3) การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่นใน เขตการปกครองฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การควบคุมของบิดามารดา การเป็นตัวแบบด้านการสูบบุหรี่ ของบิดามารดาและเพื่อน การเผชิญความเครียด ความภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่ออำนาจภายในตน ความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ และทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 84.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioral Theories) มาใช้อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของ นักศึกษามหาวิทยาลัย และศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมของ Jessor เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี การเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม เน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยการเชื่อมโยงระหว่าง สิ่งเร้า (Stimulus - คือสิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรม) และการตอบสนอง (Response - ตัวพฤติกรรม) โดยพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือปัญหาที่เกิดขึ้นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นผลมาจากการที่นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมทุกอย่างเกิดจากการเรียนรู้และสามารถสังเกตได้ พฤติกรรมแต่ละชนิดเป็นผลรวมของการเรียนรู้ และแรงเสริม (Reinforcement) ช่วยทำให้พฤติกรรมเกิดขึ้นได้นำทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมได้นำมาใช้ในการ อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ที่เกิดขึ้นของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มาเป็นตัวแปรตาม กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework)

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework)

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาชายในสถาบันอุดมศึกษาเขตมณฑลบูรีที่เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,237 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชายชั้นปี 1 ในสถาบันอุดมศึกษาเขตมณฑลบูรี ที่เข้าศึกษาปีการศึกษา 2562 และมีความสนใจในการตอบแบบสอบถาม ตามสูตรของ Krejcie and Morgan (1970) ในระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 293 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรต้น

- 1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับบุหรื
- 1.3 ทักษะเกี่ยวกับการสูบบุหรื
- 1.4 พฤติกรรมการสูบบุหรืของคนในครอบครัวและเพื่อน

2. ตัวแปรตาม

- 2.1 พฤติกรรมการสูบบุหรืของนักศึกษา

การวิเคราะห์งานวิจัย

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ได้แก่ จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการสูบบุหรืและการตัดสินใจเลิกบุหรืตามแบบสอบถาม

ระยะเวลาในการทำวิจัย

รายการ	เดือนพฤษภาคม 2562 – มิถุนายน 2563				
	พค-มย 62	กค-สค 62	กย 62	ตค-ธค62	มค-มย 63
Plan					
1.ดำเนินการสืบค้นเอกสารและงานวิจัย	↔				
2.เขียนโครงร่างวิจัยเพื่อเสนอขออนุมัติ	↔				
Do					
3.จัดทำแบบสอบถามและส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ		↔			
4 ปรับแก้ไขแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้		↔			
5.ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง		↔			
Check					
6. ตรวจสอบแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล				↔	
Act					
7. ประมวลผลในภาพรวมของงานวิจัย				↔	
8 จัดทำรายงานวิจัยและรูปเล่มวิจัย				↔	
9. เตรียมส่งผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสาร					↔

เงื่อนไขของการได้รับทุน

คำชี้แจง : กรุณาอ่านเงื่อนไข และโปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ เพื่อยืนยันการขอรับทุนสนับสนุน

บุคคลที่ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะคู่สัญญากับมหาวิทยาลัย และจะปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สำคัญ ดังนี้

- ☐ 1. ผู้ได้รับทุน/ผู้รับผิดชอบ ต้องไม่เคยมีประวัติที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญารับทุนของมหาวิทยาลัย
- ☐ 2. ผู้ได้รับทุนต้องประกาศหรือระบุเป็นลายลักษณ์อักษร ว่า “ได้รับการสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต” พร้อมแสดงตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในวัสดุ หรือเอกสารเผยแพร่ของโครงการ
- ☐ 3. ใช้เงินในกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนเท่านั้น โดยเตรียมหลักฐานการใช้จ่ายหลังจากเสร็จสิ้นโครงการให้สำนักวิจัย ภายใน 1 เดือน
- ☐ 4. ขออนุมัติจากประธานคณะกรรมการพิจารณาโครงการเมื่อโครงการวิจัยมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ
- ☐ 5. ผู้วิจัยต้องส่งรายงานความก้าวหน้า (ตามแบบฟอร์มของสำนักวิจัย) พร้อมแนบรายละเอียด (ภายใน 6 เดือน/ครั้ง นับจากวันที่ได้รับการอนุมัติ)
- ☐ 6. เมื่อผู้วิจัยต้องการขอเบิกเงินทุนสนับสนุนในงวดที่ 2 ให้ผู้วิจัยแนบรายงานความก้าวหน้า (ตาม แบบฟอร์มของสำนักวิจัย) สำหรับการขอเบิกเงินทุนฯ ในงวดที่ 3 ให้ผู้วิจัยส่ง “ร่าง” รายงานฉบับสมบูรณ์ มายังสำนักวิจัย
- ☐ 7. ส่งผลงานวิจัยเมื่อครบกำหนดสัญญา 1 ปี (นับจากวันที่อนุมัติ) พร้อมส่งเอกสารดังนี้
 - 1) รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (พร้อมไฟล์ใน CD) จำนวน 2 ชุด
 - 2) ใบเสร็จค่าใช้จ่ายของงบประมาณที่ใช้จริง (รายการสามารถถัวเฉลี่ยได้)
- ☐ 8. ผู้ได้รับทุนจะต้องดำเนินการวิจัยให้เสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนด ถ้าเกินกรอบระยะเวลาจะต้อง ทำหนังสือขอขยายเวลามายังประธานคณะกรรมการฯ
- ☐ 9. ผลงานวิจัยที่ส่งมอบทั้งหมดถือเป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายโดยชอบของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- ☐ 10. ผู้วิจัยต้องตรวจสอบงานวิจัยของตนเองให้เรียบร้อยเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกับผู้อื่นและตนเอง

คำรับรอง ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่อยู่ในแบบเสนอโครงการนี้เป็นจริง และข้าพเจ้าได้ตกลงว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไขทุกประการของมหาวิทยาลัย หากโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนทุนจากมหาวิทยาลัย และตรวจพบว่า ข้อมูลที่อยู่ในแบบเสนอโครงการนี้เป็นเท็จมหาวิทยาลัยสงวนสิทธิ์ที่จะระงับทุนสนับสนุนการวิจัยของท่าน พร้อมนี้ขอยืนยันว่าข้าพเจ้า ไม่ได้ขอทุนซ้ำซ้อนจากแหล่งทุนอื่นๆ

ชื่อนักวิจัยหลัก ร.ต.หญิง ดร.พิมพ์ฉวี จันทร์เทียน ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์

ลายมือชื่อ.....
วันที่/...../.....

เลขานุการคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัย

ลายมือชื่อ.....
(.....)
วันที่/...../.....